

TÄMÄ VIIKKO EUROOPAN UNIONIN INSTITUUTIOISSA¹

vko 37, 9.–15. syyskuuta 2019

Euroopan parlamentin tapahtumat

Tällä viikolla parlamentin ohjelmassa on valiokuntatyöskentelyä ja poliittisten ryhmien kokouksia. Viikon tärkeimpiä tapahtumia:

Brexit. EP:n puhemies ja poliittisten ryhmien puheenjohtajat keskustelevat EU:n brexit-neuvottelija Michel Barnierin kanssa brexitin tilanteesta. (*Torstai*)

Kahden komissaarin vaihtaminen. EP:n valiokuntien puheenjohtajat (valiokuntien puheenjohtajakokous) vaihtavat näkemyksiä Romanian ja Viron komissaariehdokkaiden kanssa. Komissaariehdokkaiden on tarkoitus liittyä Junckerin komissioon kauden loppuajaksi. (*Keskiviikko*)

Täysistunnon valmistelut. Poliittiset ryhmät valmistautuvat 16.–19. syyskuuta Strasbourgissa pidettävään täysistuntoon, jossa mepit keskustelevat neuvoston ehdotuksesta EU:n budjetiksi vuodelle 2020 ja äänestävät, kannattavatko he Christine Lagarden valintaa uudeksi Euroopan keskuspankin johtajaksi. Lisäksi mepit äänestävät 293,5 miljoonan euron käyttöönottamisesta EU:n solidaarisuusrahastosta luonnonkatastrofeista kärsineiden Italian, Romanian ja Itävallan auttamiseksi. Poliittiset ryhmät laativat myös kirjalliset kysymykset komissaariehdokkaille valmistellakseen tulevia komissaarien kuulemistilaisuuksia parlamentissa.

Puhemiehen agenda. Euroopan parlamentin puhemies David Sassoli tapaa Espanjan ulkoministeri Josep Borrellin maanantaina, Euroopan jalkapalloliiton pääsihteeri Theodore Theodoridis tiistaina ja Italian yleisen työväen liiton pääsihteeri Maurizio Landin keskiviikkona.

Euroopan komission tapahtumat

Syyskuu 2019	Euroopan komissio
9.	Komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker tapaa komission puheenjohtajaehdokas Ursula Von der Leyenin työlounaalla Brysselissä.
11.	Kollegion tapaaminen, todennäköiset aiheet: <ul style="list-style-type: none">Komission panos YK:n ilmastohuippukokoukseen Komission varapuheenjohtaja Frans Timmermans tapaa Suomen presidentti Sauli Niinistön ja pääministeri Antti Rinteen sekä osallistuu työlounaalle eurooppaministeri Tytti Tuppuraisen ja oikeusministeri Anna-Maja Henrikssonin kanssa Helsingissä.

¹ Uutiskirjeen tiivistelmät perustuvat EU-asiakirjoihin. Uutiskirje laaditaan eduskunnan jäsenten ja virkamiesten käyttöä varten.

13.	Komission varapuheenjohtaja Jyrki Katainen tapaa Suomen sisäministeri Maria Ohisalon Helsingissä ja osallistuu eduskunnan suuren valiokunnan kokoukseen, jossa keskustellaan ajankohtaisista EU-asioista.
13.–14.	Komission varapuheenjohtaja Valdis Dombrovskis ja komissaari Moscovici osallistuvat euroryhmän kokoukseen ja epäviralliseen valtiovarainministerikokoukseen Helsingissä.

[Komissaarien puheet ja tapaamiset](#)

Etenemissuunnitelmat ja julkiset kuulemiset	
Etenemissuunnitelma: Yritysten välisiä horisontaalisia sopimuksia koskevat EU:n kilpailusäännöt – arviointi (kilpailu)	
Julkinen kuuleminen: Kuuden Euro–Välimeri-vapaakauppasopimuksen arviointi (kauppa)	
Kaikki Euroopan komission etenemissuunnitelmat ja julkiset kuulemiset .	

Eurooppa-neuvoston ja Euroopan unionin neuvoston tapahtumat

Syyskuu 2019	Tulevat kokoukset
9.	EU–Kuuba-yhteisneuvosto , esityslistalla: <ul style="list-style-type: none"> • poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä koskevan sopimuksen täytäntöönpanon jatkaminen • kulttuuria, energiaa, maataloutta ja talouden uudistamista koskevat yhteistyöohjelmat ja kahdenväliset suhteet kyseisillä aloilla • kauppa ja investoinnit EU:n ja Kuuban välillä • Yhdysvaltain Helms-Burton-lainsäädännön ekstraterritoriaaliset vaikutukset • alueelliset ja globaalit asiat, kuten Latinalainen Amerikka ja Karibia, alueellinen yhdentymisen ja koordinointi monenvälisillä foorumeilla
13.	Euroryhmä
13.–14.	Epävirallinen valtiovarainministerikokous , esityslistalla: <ul style="list-style-type: none"> • ilmastonmuutoksen vastaisten toimien tehostaminen • hybridiuhat ja rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin häiriönsietokyky • pääomamarkkinaunioni – uudelleenikäynnistys • EU:n finanssipoliittiset säännöt • energiaverotus

[Kokouskalenteri](#)

Parlamentaariset tapahtumat

2019	Suomen EU-puheenjohtajakausi - tulevat parlamentaariset kokoukset Helsingissä ellei toisin mainita (heinäkuu - joulukuu)
8.–9. syyskuuta	Parlamentaarinen turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden kokous

23.–24. syyskuuta	Europolin parlamentaarisen valvontaryhmän kokous (JPSG), Bryssel
30.9.–1.10	Artikla 13 -konferenssi
6.–7. lokakuuta	Ilmastonmuutoskonferenssi
27.–28. lokakuuta	EU:n parlamenttien maatalousasioista vastaavien valiokuntien kokous
1.–3. joulukuuta	LXII COSAC

[Helsingissä järjestettävät parlamenttien väliset kokoukset](#)

2019	Tulevat parlamentaariset valiokuntien väliset kokoukset Euroopan parlamentissa Brysselissä
24.9.	Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnan (ECON) ja kansallisten parlamenttien välinen kokous

[Brysselissä järjestettävät parlamenttien väliset kokoukset](#)

Yhteenveto viime viikon tapahtumista	
Euroopan komissio	
Komissio julkaisi brexit-valmisteluja koskevan tiedonannon, jossa kehoitetaan valmistautumaan sopimuksettomaan eroon	
<p>Tiedonannossa kehoitetaan kaikkia EU27:n sidosryhmiä valmistautumaan sopimuksettomaan eroon. Erosopimuksen ratifiointi on epävarmaa, ja tuloksena voi olla sopimukseton brexit 1. marraskuuta 2019. Komissio on julkaissut tarkistuslistan, jonka tarkoituksena on auttaa UK:n kanssa kauppaa käyviä yrityksiä tekemään viimeisetkin valmistelut. Komissio on ehdottanut teknisten mukautusten tekemistä varautumistoimenpiteisiin liikenteen alalla brexitiin sovelletun 50 artiklan mukaisen lykkäyksen takia. Komissio on myös ehdottanut, että kalastussektoriin ja UK:n mahdolliseen osallistumiseen EU:n vuoden 2020 talousarvioon sovelletaan samankaltaisia varautumisjärjestelyjä kuin vuonna 2019. Lisäksi komissio on ehdottanut, että Euroopan solidaarisuusrahastosta ja Euroopan globalisaatorahastosta voidaan tukea niitä yrityksiä, työntekijöitä ja jäsenvaltioita, joihin sopimukseton tilanne vaikuttaa eniten. EU:n kansalaiset voivat saada lisätietoa valmistautumisesta sopimuksettomaan brexitiin ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun.²</p>	
Komissio julkaisi menetettyjä arvonlisäverotuloja EU-maissa koskevan tutkimuksen	
<p>Tutkimuksen mukaan EU-maat menettivät arvonlisäverotuloja vuonna 2017 kaikkiaan 137 miljardin euron verran. Alv-vajeeksi kutsuttu laskennallisten ja tosiasiallisesti kerättyjen alv-tulojen määrän erotus on aiemmista vuosista hieman pienentynyt mutta on edelleen korkealla tasolla. Alv-vajeella mitataan alv-lainsäädännön täytäntöönpanon ja valvonnan tehokkuutta jäsenvaltioissa ja arvioidaan, paljonko verotuloja on menetetty petosten, verovilppien, veron kiertämisen, konkurssien, maksukyvyttömyyden ja virhelaskelmien vuoksi. Alv-vaje oli</p>	

² https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-5509_fi.htm

suurin Romaniassa, jossa vuoden 2017 alv-tuloista katosi 36 prosenttia. Euromääräinen vaje oli suurin Italiassa, noin 33,5 miljardia euroa. Pienimmät vajeet kirjattiin Ruotsissa, Luxemburgissa ja Kyproksessa, joissa kadoksiin joutui keskimäärin vain prosentti arvonlisäverotuloista. Alv-vaje pieneni 25 jäsenvaltiossa ja kasvoi kolmessa. Komission mukaan EU:n arvonlisäverosäännöt kaipaavat kokonaisvaltaista uudistamista. Sääntöjä olisi uudistettava lainkuuliaisia yrityksiä hyödyttävällä tavalla, ja samalla tulisi lisätä jäsenvaltioiden yhteistyötä alv-petosten torjunnassa.³

Eurojust on komission tuella avannut uuden terrorismintorjuntaan liittyvän rekisterin

Uusi rekisteri keskittää terrorismiepäilyihin liittyvää oikeudellista tietoa eri jäsenvaltioissa tutkittavien tapausten välisten yhteyksien havaitsemisen helpottamiseksi. Kansalliset viranomaiset voivat saada rekisteristä ajantasaisia tietoja ja ennakoivaa tukea. Keskitetyn informaation avulla syyttäjät voivat paremmin havaita rajat ylittäviä tapauksia ja koordinoita työtään. Rekisterin perustamisen taustalla on seitsemän EU-maan vuoden 2015 Pariisin terrori-iskujen jälkeen tekemä aloite. Rekisteri on kaikkien jäsenvaltioiden käytettävissä, ja niiden viranomaisia pyydetään syöttämään järjestelmään tiedot niiden tutkimista epäilyistä tämän kuukauden aikana. Tietoja jaettaessa varmistetaan tietosuojasääntelyn noudattaminen.⁴

Euroopan parlamentti

ECON-valiokunta suosittelee Christine Lagardea Euroopan keskuspankin johtoon

Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunta (ECON) suosittelee Christine Lagarden nimittämistä EKP:n pääjohtajaksi. ECON:n jäsenistä 37 äänesti Lagarden nimittämisen puolesta, 11 vastaan ja 4 äänesti tyhjää. Euroopan parlamentin kannasta koskien Lagarden nimitystä päätetään EP:n täysistunnossa 16.–19.9. Strasbourgissa. Ennen äänestystä Lagarde oli ECON:n kuultavana ja vastasi meppien kysymyksiin mm. EKP:n toissijaisten tavoitteiden painottamisesta rahapoliittisen kehityksen arvioinnin kautta sekä ilmastonmuutoksen torjunnan liittämistä vahvemmin EKP:n mandaattiin. Lagarden mukaan EKP:n rahapoliittista kehystä on päivitettävä vastaamaan uusiin haasteisiin, jotka liittyvät esim. pankkisektorin ulkopuoliseen luotonantoon, rahoitusteknologiaan ja kryptovaluuttoihin. Lagarde painotti ilmastonmuutoksesta johtuvia riskejä, joiden takia kaikkien taloudellisten toimijoiden on otettava huomioon ekologinen siirtymä. Hänen mukaansa kvantitatiivisella kevennysohjelmalla on ollut enemmän myönteisiä kuin kielteisiä vaikutuksia ja hän piti hyvänä sen jatkamista. Lagarde painotti myös EKP:n päätösten perustelemista kansalaisille.⁵

Ministerit linjasivat Suomen puheenjohtajakauden painopisteet parlamentin valiokunnissa⁶

Kalatalous: Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä totesi mepeille, että Suomen puheenjohtajakauden painopisteitä ovat hiljattain sovittujen pyyntiponnistusten hyvä

³ https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-5511_fi.htm

⁴ https://europa.eu/rapid/press-release_MEX-19-5528_en.htm

⁵ <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20190904IPR60306/economics-and-monetary-affairs-committee-recommend-lagarde-for-ecb-president>

⁶ <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20190724IPR57853/ministerit-linjaavat-suomen-puheenjohtajakauden-painopisteet-valiokunnissa>

toimeenpano sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston uudistus. Rahaston uudistusta koskevien neuvottelujen odotetaan alkavan pian osana monivuotista rahoituskehystä. Puheenjohtajakauden painopisteisiin kuuluvat myös laittoman kalastuksen vastainen kamppailu sekä kansainvälisten kalastusalan järjestöjen roolin vahvistaminen. Mepit vaativat välttämään leikkauksia Euroopan meri- ja kalatalousrahastoon myös brexitin jälkeen. Mepit tiedustelivat Lepältä lisäksi kansainvälisten kalastussopimusten tilasta kuten pian päättyvästä sopimuksesta Mauritanian kanssa sekä Guinea-Bissaun ja Marokon kanssa tehdyistä sopimuksista.

Talous- ja raha-asiat: Ecofin-neuvoston puheenjohtaja, valtiovarainministeri Mika Lintilä sanoi, että puheenjohtajamaa pyrkii saavuttamaan edistystä päämarkkinaunionin ja pankkiunionin osalta. Lisäksi Suomen painopisteitä ovat veropetosten ja voitonsiirtojen vastainen kamppailu yhdessä yhdenmukaistetun digitaalisen verotuksen sekä finanssitransaktioveron kanssa. Suomi haluaa lisäksi tehdä EU:n rahoitusinfrastruktuurista kestävämmän kyberuhkille ja sitoa talous- ja ympäristötoimet tiukemmin toisiinsa ilmastonmuutokseen puuttumiseksi. Mepit olivat tyytyväisiä puheenjohtajakauden painopisteisiin, mutta korostivat, että EU:n toimia ilmastonmuutosta, rahanpesua ja verovilppiä vastaan tarvitaan. He odottavat konkreettisia esityksiä digitaalisen verotuksen ja vihreän rahoituksen osalta. Mepit suhtautuivat kriittisesti pankkiunionin ja talletussuojajärjestelmän saattamiseen loppuun poliittisen halun puuttumisesta ja riskinjoon vastustuksesta johtuen.

Kulttuuri ja koulutus: Opetusministeri Li Andersson esitteli kulttuuri- ja koulutusvaliokunnalle puheenjohtajakauden kolme painopistettä: elinikäinen oppiminen, kulttuurialan liikkuvuuden esteiden poistaminen sekä koulutuksen tehostaminen ja koulutuksen laadun parantaminen. Mepit pyysivät puheenjohtajakautta tukemaan ammatillista koulutusta, digitaitojen kehittämistä koulutuksessa sekä syrjinnän torjumista. He korostivat lisäksi, että Erasmus-ohjelman riittävä rahoitus pitää taata seuraavan budjettikehyksen neuvotteluissa. Tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kosonen korosti kokouksessa, että Luova Eurooppa -ohjelma on tieteen ja kulttuurin alalla puheenjohtajakauden tärkein painopiste. Nuorisopolitiikan alalla Kosonen korosti, että töitä tulee tehdä nuoristyön laadun eteen, nuorisotyöntekijöiden koulutuksessa sekä digitaalisen nuorisotyön osalta. Urheilupolitiikan alalla Kosonen totesi, että puheenjohtajakauden painopisteitä ovat korruption ja dopingin vastainen työ.

Kansalaisvapaudet, sisä- ja oikeusasiat: Suomen puheenjohtajakausi on valmis etenemään Unkarin ja Puolan oikeusvaltiotrikemenettelyissä, totesi oikeusministeri Anna-Maja Henriksson kansalaisvapauksien, sisä- ja oikeusasioiden valiokunnan mepeille. Hän sanoi, että ”oikeusvaltioperiaate on liima, joka pitää EU:n yhdessä”. Henriksson korosti lisäksi Euroopan syyttäjänviraston roolia ja lupasi tehdä tiivistä yhteistyötä parlamentin kanssa Euroopan pääsyyttäjän nimeämiseksi.

Sisäministeri Maria Ohisalo totesi, että ”Euroopan pakolaisjärjestelmää on uudistettava” ja korosti, että Suomi tekee kaikkensa jäsenmaiden välisen luottamuksen rakentamiseksi. Välimeren tilannetta Ohisalo kommentoi sanomalla, että ”meidän pitää saada loppu kuolemille, eikä tilanne ole hyvä ollenkaan.” Koska pysyvän järjestelmän saavuttaminen vie aikaa, Ohisalo ehdotti väliaikaista järjestelyä usean vapaaehtoisen jäsenmaan välillä mereltä pelastettujen ihmisten maihinnousun takaamiseksi. Mepit suhtautuivat positiivisesti puheenjohtajakauden painopisteisiin, mutta pyysivät lisäselitystä konkreettisista toimista oikeusvaltioperiaatteen vahvistamisen ja pakolaisjärjestelmän uudistamisen osalta. Lisäksi

mepit tiedustelivat ministereiltä sisäisen turvallisuuden aihepiireistä, erityisesti mahdollisesta matkustajätietojen keräämisestä rautatie- ja laivamatkustajilta.

Sisämarkkinat ja kuluttajansuoja: ”Painopistemme liittyvät tiukasti kestävyiden saavuttamiseen,” totesi työministeri Timo Harakka sisämarkkinoiden ja kuluttajansuojan valiokunnan mepeille. Hän korosti erityisesti kestävä kasvun ohjelmaa ja sen merkitystä talouden, ympäristön ja yhteiskunnan näkökulmasta. Harakka totesi, että puheenjohtajakauden painopisteisiin kuuluvat myös digitaalitalous ml. digitaaliset palvelut, kuluttajansuojalakien tehokas toimeenpaneminen sekä monivuotiseen rahoituskehyykseen liittyvät sisämarkkina- ja tulliasiat. Mepit ja ministeri Harakka keskustelivat lisäksi mm. digitalisaatiosta, tekoälystä, geoblokkauksesta, digitaaloista, tuoteturvallisuudesta, tulleista ja tuotteiden laatueroista. Harakka totesi brexitiin liittyen: ”Olemme valmistautuneet moniin lopputuloksiin, mutta odottamattomat tapahtumat ovat mahdollisia”.

Ulkoasiat: Ulkoministeri Pekka Haavisto totesi, että puheenjohtajakauden painopisteisiin kuuluvat EU:n ja Afrikan välisten suhteiden vahvistaminen, yhteisten toimien tehostaminen hybridiuhkia vastaan sekä ilmastonmuutoksen vastaisen työn jatkaminen. Hän kehotti lisäksi neuvostoa siirtymään ulkoasioissa määränemmistöpäätöksiin, jotta EU:n yhtenäisyys voitaisiin varmistaa kansainvälisissä asioissa. Haavisto totesi tukevansa liittymisneuvottelujen aloittamista Albanian ja Pohjois-Makedonian kanssa sekä neuvottelujen jatkamista Turkin kanssa huolimatta siitä, että maa on liikkunut väärään poliittiseen suuntaan jo vuosien ajan. Mepit esittivät Haavistolle kysymyksiä Iranin, Hong Kongin, Lähi-idän, Venäjän, Amazonian, Ukrainan ja Länsi-Balkanin tilanteisiin liittyen. Osa mepeistä suhtautui kriittisesti EU:n toimiin laitonta maahanmuuttoa vastaan sekä uusiin mahdollisiin jäsenmaihin. Suurin osa mepeistä kuitenkin tuki puheenjohtajakauden pyrkimystä ajaa määränemmistöpäätöksiä neuvostossa. Mepit vaativat lisäksi Suomen hallitusta jatkamaan pakotteita Venäjää vastaan.

Tarvitsetko lisää tietoa? Ota yhteyttä eduskunnan Brysselin-toimistoon: bru@eduskunta.fi